

Dr. Jakab Dávid (ORCID: 0009-0009-4102-060X)

ELTE ÁJK Polgári Eljárásjogi Tanszék

Témavezető: dr. Völcsy Balázs István PhD egyetemi adjunktus

DOI: <https://doi.org/10.55052/themis.2025.2.66>

A Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapított perek kapcsán felmerülő egyes eljárásjogi kérdések

(Certain procedural issues arising in lawsuits based on the expert opinion of the Body of Experts for the Certification of Compliance)

Absztrakt

Tanulmányom célja a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapított perek szabályainak bemutatása és értékelése. Azért foglalkoztam ezzel a témakörrel, mivel a jogalkotó e pertípusban olyan speciális normákat alkotott meg, amelyekkel a szakértői bizonyítás – és ekként az egész peres eljárás – elhúzódását kívánta megelőzni. Dolgozatomban arra teszek kísérletet, hogy „górcső alá” vegyem ezeket – az eljárásjogi – megoldásokat, értékelve azokat és megfogalmazva az ennek során felmerülő szakmai javaslataimat, meglátásaimat.

Kulcsszavak

szakértő, szakvélemény, Teljesítésigazolási Szakértői Szerv, polgári eljárásjog, bizonyítás

Abstract

The aim of my study is to present and evaluate the rules of lawsuits based on the expert opinion of the Body of Experts for the Certification of Compliance. I dealt with this topic because the legislator created special norms in this type of lawsuit with which he wanted to prevent the delay of expert evidence – and thus the entire litigation process. In my thesis, I attempt to examine of these – procedural – solutions, evaluating them and formulating my professional suggestions and insights that arise in the process.

Keywords

expert, expert opinion, Body of Experts for the Certification of Compliance, civil procedure law, proof

1. Bevezető gondolatok és a problémafelvetések

A szakértői bizonyítást a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 267. §-a a bizonyítás módjai között nevesíti. A szakértői bizonyítás – főszabályként – az érdemi tárgyalási szakban folyik le, és az egyik leginkább neuralgikus pontjának nevezhető. Ebből eredően gyakorta vezet a perek elhúzódásához, ami nehezen egyeztethető össze a perhatékonyság követelményével. E bizonyítási mód szerepe, kiemelkedő jelentősége abban áll, hogy a szakértő tudása az eljárások során a bíróság hiányzó, ám a jogvita eldöntéséhez nélkülözhetetlen szakértelmét és ismeretét hivatott pótolni.¹ Ennek okán a bíróság a szakvélemény felett – mindössze – eljárásjogi eszközökkel gyakorol kontrollt, és a szakértő megállapításait annyiban vizsgálja, hogy azok a logika és az általános intelligencia keretei között maradjanak.² A szakértői bizonyítás szabályai között erre figyelemmel olyan garanciális jellegű rendelkezéseket kell elhelyezni, amelyek képesek annak biztosítására, hogy a bíróság a döntését megfelelő bizonyítékra alapíthassa.

Munkám célja a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (a továbbiakban: TSZSZ) szakvéleményére alapított peres eljárások „górcső alá vétele”, aminek során a szabályozást két aspektusból szeretném értékelni. Egyrészt vizsgálni fogom azt, hogy a TSZSZ-szakvéleményre vonatkozó speciális rendelkezések képesek-e biztosítani azt a jogalkotói célt, miszerint a törvény hatálya alá eső építésügyi jogvitákban a peres eljárás gyorsabb és hatékonyabb legyen. Ugyanakkor arra is szeretnék tekintettel lenni, hogy a szabályozás tartalmaz-e olyan garanciákat, amelyek azt hivatottak – és képesek – szavatolni, hogy a szakértői vélemény pártatlan, illetőleg megbízható legyen.

2. A TSZSZ bemutatása, a szakvélemény tárgya és a jogszabályi háttér ismertetése

A TSZSZ felépítésére vonatkozó legfontosabb rendelkezéseket és az általa adott szakvéleményekre alapított perek speciális, eljárásjogi jellegű

¹ Bartal 2023. 600-604.

² A Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.317/2023/4. számú határozata

szabályait az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről, és egyes törvényeknek az építésügyi lánctartozások megakadályozásával, valamint a késedelmes fizetésekkel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: TSZSZ tv.) tartalmazza, míg a Teljesítésigazolási Szakértői Szervvel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 236/2013. (VI. 30.) Korm. rendelet részletszabályokat rendez (a továbbiakban: TSZSZ Korm. rendelet). Ez a két jogszabály ugyanakkor nem fedi le az összes kérdést. Érdeemes tehát azt is megjegyezni, hogy a TSZSZ tv. a TSZSZ jogaira és kötelezettségeire az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvényt³ (a továbbiakban: Szaktv.), míg a szakvéleményére alapított perekben a Pp.-t hívja fel háttérjogszabályként.⁴

A TSZSZ a törvény⁵ megfogalmazása szerint olyan – a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő – szerv, amely építészetiműszaki tervezési, kivitelezési szerződés építőipari teljesítésekből eredő egyes kérdésekben ad szakértői véleményt a megrendelő, a tervező, a kivitelező, vagy az alvállalkozó megbízásából.

Ahogy azt a TSZSZ tv. indokolása is rögzíti, a szervezet a magyarországi egyes építési beruházásokkal kapcsolatos viták mihamarabbi rendezésében játszik fontos szerepet, amit – a törvény hatálya alá tartozó jogvitákban – a perindítást megelőzően rendelkezésre álló szakvéleményadással kíván megvalósítani a jogalkotó. A jogszabály megalkotása a törvény indokolása szerint azért volt szükséges, mert az ipar ezen szegmensében igen súlyos problémává vált a lánctartozások elharapódzása.⁶ Fontos törvényalkotói cél volt ugyanakkor a perek megelőzése és a bíróságok tehermentesítése is, lévén ha az eljárást megelőzően a felek rendelkezésére áll egy szakértői vélemény, akkor a – már valamennyire körvonalazódott – vitás kérdések is nagyobb valószínűséggel tudnak akár egyezséggel (is) rendeződni.⁷ A TSZSZ eljárásával és a szervezetével kapcsolatban még annyit mindenképpen ki kell emelni, hogy a szakértői vélemény a szervtől származik, ugyanakkor azt a TSZSZ nevében annak a háromtagú szakértői tanácsa adja.⁸

Hogy egészen pontosan mi is lehet TSZSZ szakvéleményének a tárgya, azt a TSZSZ tv. 6. §-a rendezi. A 6. § (1) bekezdése értelmében a TSZSZ az építészetiműszaki tervezési, kivitelezési szerződés teljesítését vizsgálja,

³ TSZSZ tv. 1. § (7) bekezdés

⁴ TSZSZ tv. 8/B. §

⁵ TSZSZ tv. 1. § (1) bekezdés

⁶ TSZSZ tv. indokolás

⁷ Barta-Rácz 2021. 27.

⁸ TSZSZ tv. 4. § (1) bekezdés

és ennek során olyan szakvéleményt – vagy kivonatot – készít, amelynek alapján megállapítható, hogy a szerződés teljesítése megvalósult-e (vagy nem annak megfelelő módon történt). A szakvélemény birtokában dönthető el az is, hogy a teljesítésért járó ellenérték megfizetése – és adott esetben a szerződést biztosító mellékkötelezettség érvényesítése – milyen összegben indokolt. Ahogyan azt a TSZSZ tv. 1. § (2) bekezdése is rögzíti, *„a szakvélemény a szerződést biztosító mellékkötelezettségek érvényesíthetőségéhez is kérhető, amennyiben az érvényesítés kérdése vitás a szerződő felek között.”* Jellemzően ilyenek például a bankgarancia, a zálogjog, vagy pedig a kezesség.

A TSZSZ a szakvéleményét harminc napon belül köteles elkészíteni, ez a határidő egy alkalommal hosszabbítható meg. A 6. § (2) bekezdése tisztázza, hogy a szakértői vélemény pontosan milyen kérdések tárgyában készülhet, ezek a következők:

*„a) a szerződés műszaki tartalma szerint a vállalkozót (alvállalkozót) terhelő **munkák leírása,***

*b) az a) pont szerinti munkák közül a teljes bizonyossággal megállapíthatóan **teljesített munkák mennyiségének** és a szerződésben meghatározott, az alapvető követelmények teljesülését szolgáló **minőségének meghatározása,***

*c) az a) pont szerinti munkák közül a teljes bizonyossággal megállapíthatóan **el nem végzett munkák meghatározása,** és*

*d) a b) és c) pont szerinti munkáknak a szerződés szerinti költségvetési tételek, vagy az átalánydíj arányos részének alapulvételével meghatározott **értéke.”***

Mivel a TSZSZ tv. kifejezetten rögzíti a kérdésköröket, ekként a perben bizonyítékként csakis akkor használható fel e szakvélemény, amennyiben az az elvégzendő munkákat, azok mennyiségét és minőségét, az el nem végzett munkákat, illetve az elvégzett és el nem végzett munkáknak az értékét tartalmazza (valamint e tárgykörökön nem terjeszkedik túl).⁹

Az építési jogvitákban gyakorta képezi az ügyek szerves részét valamilyen elszámolási kérdés. A vállalkozói szerződésekben a díjazás két fő típusa szokott teret nyerni: a díjat tételes elszámolás alapján is megállapíthatják, ugyanakkor a feleknek arra is van lehetőségünk, hogy ún. átalánydíjat kössenek ki. Ez utóbbi esetből pedig számos vitás helyzet kerekedhet ki. Itt érdemes utalni a pótmunka és a többletmunka közötti legfontosabb különbségre, ami abban ragadható meg, hogy átalánydíjazás esetében a vállalkozó az átalánydíjon felül a pótmunka ellenértékét is

⁹ Barta 2021. 34.

igényelheti, míg a többletmunka ellenértékének megtérítésére – főszabály szerint – nem jogosult.¹⁰ Ahogyan arra Barta Judit is felhívta a figyelmet, az építési jogviták többségében olyan elszámolási kérdések állnak a középpontban, hogy a kivitelező az elvégzett pótmunkák és az előre nem látható munkák ellenértékét szeretné igényelni, a megrendelő viszont a fizetést arra hivatkozással tagadja meg, hogy az elvégzett munka valójában többletmunkának minősül, vagy pedig arra tekintettel, hogy azt nem rendelte meg.¹¹

Mint arra a korábbiakban már utaltam, a TSZSZ tv. 6. § (2) bekezdése egyértelműen meghatározza, hogy a szakvélemény milyen tárgykörökben készülhet el. Barta Judit helyesen mutatott rá arra, hogy a jogalkotó a normaszövegben a szerződés szerinti munka fogalmát használta. Ezáltal a törvény a TSZSZ részére – habár az alapvetően szakkérdésnek minősül –, nem biztosítja annak a lehetőségét, hogy a szakértői véleményében a pótmunka és az előre nem látható többletmunka elvégzését vizsgálja. A hivatkozott jogszabályhely ugyanis nem nevesíti a szerződés szerinti műszaki tartalmat meghaladó munkát.

A jogalkalmazói gyakorlat is hasonlóképpen foglalt állást. Több felsőbbírósági határozatból is az a következetes megközelítés derül ki, miszerint a TSZSZ nem vizsgálhatja a pótmunka és az előre nem látható többletmunka elvégzését. A Fővárosi Ítéltábla ezzel kapcsolatban azt rögzítette a 3.Pf.21.029/2019/5. számú határozatában, hogy a TSZSZ tv. 6. § (2) bekezdésének a)-d) pontjai a szakvélemény tartalmi korlátait egyértelműen meghatározzák, és az emiatt kizárólag a már kifejtett kérdések tárgyában születhet meg. Mindezek alapján a bíróság az előtte folyó peres eljárásban is csupán akkor tudja – bizonyítékként – figyelembe venni a TSZSZ-szakvéleményt, ha az a szerződés keretei között marad és nem foglal abban állást, hogy az adott munka pótmunkának tekintendő-e, avagy sem.¹² A munkám későbbi részében – az eljárásjogi szempontból problémás kérdések vizsgálatánál –részletesebben is foglalkozom majd ezzel az aggálllyal, ehelyütt mindössze azt rögzítem, hogy a bírói gyakorlat konzekvens abban, miszerint a pótmunka vizsgálata körében a TSZSZ nem tekinthető kompetensnek.

¹⁰ A szabályt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:245. § (1) bekezdése tartalmazza. A **többletmunka** a Ptk. 6:244. § (1) bekezdése alapján a vállalkozási szerződés tartalmát képező, de a vállalkozói díj meghatározásánál figyelembe nem vett munka és az olyan munka, amely nélkül a mű rendeltetészerű használatra alkalmas megvalósítása nem történhet meg. A (2) bekezdés értelmében a **pótmunka** az utólag megrendelt, különösen termódosítás miatt szükségessé váló munka – ha annak elvégzése nem teszi a vállalkozó feladatát aránytalanul terhesebbé.

¹¹ Barta 2021. 26.

¹² Barta-Rácz 2021. 29. és a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.21.029/2019/5. számú határozata

Röviden kitérek még a TSZSZ – pert megelőző – eljárásának vizsgálatára is. Ennek körében mindenekelőtt azt rögzítem, hogy ez az eljárás – a TSZSZ tv. 1.§ (1) bekezdése értelmében – nem *kontradiktórius* jellegű, sokkal inkább a megrendelő, a tervező, a kivitelező, vagy pedig az alvállalkozó megbízásán, elhatározásán alapul. A TSZSZ Korm. rendelet ezzel kapcsolatban annyit rögzít, hogy a szerződő felek a helyszíni szemle időpontjáról értesítendő, valamint azt is tartalmazza, hogy a TSZSZ a szakvéleményét a benyújtott iratok és a helyszíni szemle jegyzőkönyve alapján készíti el. A Szaktv. 39. § (1) bekezdésének e szerv eljárására is alkalmazandó szabálya szerint a szakértő csak a szakvélemény elkészítéséhez szükséges további adatok közlését, iratok, vizsgálati tárgyak rendelkezésre bocsátását kérheti. Azaz jogosultsága az ellenérdekű fél nyilatkozatainak beszerzésére nem terjed ki. A Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.172/2023/10. ügyszámú határozatában arra az álláspontra helyezkedett – meglátásom szerint a jelen jogszabályi környezetet helyesen értékelve –, hogy a TSZSZ-nek nem szükséges beszereznie az ellenérdekű félnek a vállalkozó teljesítését vitató részletes álláspontját. A táblabíróság indokolása szerint a TSZSZ tv. 6. § (1) és (2) bekezdésének megfelelő szakvélemény esetében az alperes a polgári peres eljárás keretében adhatja majd elő a tényállításait, a nyilatkozatait, és az azokat alátámasztó bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat.¹³

A Szaktv. 3. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés értelemszerűen irányadó a TSZSZ-re is. Ez alapján *„a szakértő feladata, hogy a hatóság kirendelése vagy megbízás alapján, a tudomány és a műszaki fejlődés eredményeinek felhasználásával készített szakvéleménnyel, a függetlenség és pártatlanság követelményének megtartásával döntse el a szakkérdést, és segítse a tényállás megállapítását.”* Habár a Szaktv. rögzíti a függetlenség és a pártatlanság követelményét, mindazonáltal úgy gondolom, hogy ennek megvalósulását a pert megelőzően nem szolgálja a kétoldalúság hiánya. Ahogy – sok esetben – a közjegyzők előtt folyó bizonyításfelvételi polgári nemperes eljárások esetében, úgy itt sem érvényesül a kontradikció elve az ügynek a bíróság elé kerülését megelőzően. Meglátásom szerint ezen célszerű lenne változtatni, és a TSZSZ eljárásában is megteremteni a kétoldalúságot azáltal, hogy az ellenérdekű fél is előadhassa álláspontját.

¹³ A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.172/2023/10. számú határozata

3. Eljárásjogi sajátosságok a TSZSZ szakvéleményére alapított peres eljárásokban

A bizonyítás általában a polgári per leghosszabb és egyben legköltségesebb részének is tekinthető. Hangsúlyozni kell ugyanakkor annak a központi szerepét, lévén segítségével tudja a bíróság a döntése alapjául szolgáló tényállást megállapítani.¹⁴ Mindezekre tekintettel a szabályozással szemben tehát – a már említett – két alapvető elvárás fogalmazható meg. Az egyik az, hogy a peres eljárás a lehető leggyorsabban és legköltséghatékonyabban folyjon le. A másik pedig az, hogy a jogalkotó olyan garanciális természetű szabályokat alkosson, amelyek az anyagi jogi igazsághoz – lehetőség szerint – legközelebb eső döntés megszületését biztosítják.

A magyar polgári eljárásjog egyik sajátos alapelve – a Pp. 3. §-ában rögzített – ún. *perkoncentráció* elve. Eszerint a bíróságnak és a feleknek is törekedniük kell arra, hogy az ítélet meghozatalához szükséges valamennyi tény, illetőleg bizonyíték olyan időpontban álljon rendelkezésre, hogy a jogvita lehetőleg egy tárgyaláson elbírálható legyen.¹⁵ A perkoncentráció lényege mindezek alapján abban ragadható meg, hogy a jogvita keretei mihamarabb rögzülhessenek és tisztázódhassanak, valamint az elbíráláshoz szükséges tények is olyan időpontban álljanak a felek és a bíróság rendelkezésére, aminek révén a per viszonylag észszerű időtartamon belül befejezhetővé váljon. Ekként tehát ez a perjogi alapelv a tisztességes eljáráshoz való jogon alapszik.¹⁶

A szakértői bizonyítás tekinthető meglátásom szerint a legidőigényesebb bizonyítási módnak, aminek nyilván rengeteg oka van, azonban ezekre jelen munkámban nem térek ki. A TSZSZ tv. emiatt számos olyan – eljárásjogi – rendelkezést tartalmaz, amelyek az ilyen perek mihamarabbi befejezését célozzák. Egyrészt a bíróság kezében ott van egy kész szakvélemény, amely értelemszerűen az érdemi tárgyalási szak gyorsítását célozza meg. Másrészt találunk olyan speciális – jellemzően a határidők rövidítésével operáló – szabályokat, amelyek megkísérlik rövidíteni a perfelvételi szakot.

A TSZSZ tv. 8/C. § (1) és (4) bekezdései egyaránt ilyen szabályokat tartalmaznak. Az (1) bekezdés értelmében ugyanis: *„Ha a perben érvényesíteni kívánt díjkövetelés összegéhez igazodó pertárgyérték a hárommillió forintot nem haladja meg, úgy ez a körülmény nem akadályozza meg a bíróságot a per lezárásában.”*

¹⁴ Nyilas 2016. 304.

¹⁵ Pp. 3. §

¹⁶ Molnár 2020. 120.

annak, hogy a felperes igényét – a fizetési meghagyásos eljárás mellőzésével – közvetlenül perben érvényesítse.” Azáltal tehát, hogy ilyen esetekben a megelőző polgári nemperes eljárás nem kötelező, így a keresetlevél visszautasításának sem lehet helye a Pp. 176. § (1) bekezdés b) pontja alapján. A (4) bekezdés pedig a kötelező jogi képviselőt szabályozza, amely ezekben – a gyakran komplikált – jogvitákban a professzionális pervitel megteremtését hivatott elősegíteni függetlenül attól, hogy elsőfokon járásbíró vagy törvényszék jár el.

Amint azt már említettem, a TSZSZ tv. megalkotásának egyik célja az volt, hogy a perindítást megelőzően olyan szakvélemény készüljön, amely a bíróság rendelkezésére tud állni. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy a perben további, – akár egyéb kérdésekben szakértői – bizonyításra kerüljön sor. Ahogyan arra a törvény indokolása is utal, a TSZSZ-t az előírt feltételek fennállása esetén közreműködési kötelezettség terheli, azaz ilyenkor a megbízást el kell fogadnia és teljesítenie kell.¹⁷

A TSZSZ tv. 8/G. § (1) bekezdése a per gyorsabb, illetve rövidebb lefolytatását azzal kívánja elősegíteni, hogy a bíróság eljárására előírta a soron kívüliség követelményét. Ennek az talán a legfontosabb jelentősége, hogy a TSZSZ szakvéleményére alapított perekben – a Pp. 148. § (3) bekezdésének a) pontja értelmében – az ítélezési szünetre vonatkozó szabályokat nem lehet alkalmazni.

Az eljárási határidők rövidítésére vonatkozó szabályok a TSZSZ tv. 8/G. § (2) és (3) bekezdésében találhatóak. A (2) bekezdés szerint: *„az írásbeli ellenkérelem, illetve a viszontkeresetlevél, válaszirat, viszontválasz, beszámítást tartalmazó irat előterjesztésére vonatkozó határidő tizenöt nap, melyet a bíróság kivételesen, legfeljebb tizenöt nappal hosszabbíthat meg.*” E törvényi rendelkezés alapján ezekben a perekben nincs olyan speciális rendelkezés, amely kizárná a válaszirat és a viszontválasz előterjesztésének a lehetőségét – ha a bíróság azokat szükségesnek véli. A jogalkotó részéről mindennek az volt az indoka, hogy a további írásbeli perfelvétel esélyt nyújtson a jogvita kereteinek mielőbbi tisztázására, ezáltal segítve az eljárás gyorsítását és a perkoncentráció megvalósulását.¹⁸

A TSZSZ tv. 8/A. §-a akként szól, hogy a perben a felperes az érvényesíteni kívánt jog alapjául a TSZSZ szakvéleményére hivatkozik. Egy – 2024-es – törvénymódosítás eredményeképp már azt is tartalmazza a normaszöveg, hogy ezekben a perekben kizárólagosan olyan követelés érvényesíthető, amelyre a TSZSZ szakvéleménye kiterjed. Ennek a

¹⁷ A TSZSZ tv. indokolása

¹⁸ Az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2024. évi XVII. törvény (a továbbiakban: 2024-es módosító törvény) indokolása

rendelkezésnek nem csupán a keresetlevél vizsgálatánál, hanem az eljárás későbbi szakaszaiban is figyelmet kell szentelni – vagyis a viszontkeresetlevelet és a beszámítást tartalmazó iratot is erre a tekintettel kell értékelni, amikor az beérkezik a bírósághoz.

Kérdéses szerintem az is, mit cselekedjen a bíróság abban a helyzetben, amikor például a felperes kötbérigényt érvényesített, míg az alperes (mondjuk) a pótmunka ellenértékét szeretné követelni. Mivel a TSZSZ tv. a viszontkeresetre és a beszámításra sem állított fel speciális rendelkezéseket, így a bíróságnak az ilyen tartalmú perfelvételi iratokat a Pp. rendelkezései alapján kell kezelnie. A TSZSZ tv. 8/A. §-a azt rögzíti, hogy a TSZSZ-es perben a felperes az érvényesíteni kívánt jog alapjául a TSZSZ szakvéleményére hivatkozik. Kiemeli azt is a hivatkozott normahely, hogy ebben a perben kizárólag olyan követelés érvényesíthető, amelyre a szerv szakvéleménye kiterjed.

Egyetértek azzal az állásponttal, ami – a szakértői véleménnyel nem érintett kérdések kapcsán – egyfajta kritikaként rója fel az olyan lehetőségek biztosítását, mint a viszontkereset vagy a beszámítási kifogás, lévén azok a TSZSZ tv. megalkotásakor kitűzött gyorsító szándék ellen hatnak, hiszen kódolva van miattuk egy újabb szakértői bizonyítás szükségessége.¹⁹

A jogalkotói szándék és célkitűzés egyértelmű, illetve tiszta. Ugyanakkor eljárásjogi szempontból felmerülhetnek összetett kérdések. Álláspontom szerint a beszámításnál az eljáró bíró – amennyiben az formailag megfelelő – kénytelen befogadni a perfelvételi iratot, hiszen a Pp. 211. §-a nem teremti meg a visszautasítás lehetőségét. Ez azonban teljesen ellentétes a TSZSZ tv. 8/A. §-a második mondatával, lévén a pótmunka iránti igény a TSZSZ szakértői véleményén túli követelés. Úgy vélem szükséges lenne a TSZSZ tv. olyan módosítása, hogy a bíróság az ilyen beszámítást tartalmazó iratot visszautasíthassa. Amint arra már a Kúria a Gfv.30.270/2022/10. számú határozatában utalást tett, a Pp. szabályozása azon alapul, miszerint a kereset anyagi jogszabály (tárgyi jog) által biztosított valamely jog (alanyi jog) érvényesítését jelenti.²⁰ Mivel a TSZSZ szakvéleményére alapított perben a hivatkozott jogszabályhely a TSZSZ tv. 6. § (2) bekezdésével érintett kérdéskörön túlmutatóan nem engedi az igények érvényesítését, így meglátásom szerint az ilyen beszámítás nem vezethet eredményre.

¹⁹ Boda János Péter: A TSZSZ perek időszerű kérdései a törvényszéki elsőfokú peres eljárások tükrében (Elhangzott a Fővárosi Törvényszék 2025. szeptember 29. napján tartott, *A Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapított perek aktuális kérdései* c. oktatásán.)

²⁰ A Kúria Gfv.30.270/2022/10. számú határozata

Hasonlóan felmerül a kérdés akkor is, amennyiben az alperes pótmunka iránti igényét viszontkereset útján érvényesíti. Ilyenkor az eljáró bírónak – a véleményem szerint – lehetősége van a visszautasításra. A Pp. 204. § (1) bekezdése ugyanis azt rögzíti, hogy az alperes a felperes ellen – a keresettel érvényesíteni kívánt joggal azonos jogviszonyból eredő joga iránt – írásban előterjesztett viszontkereset-levéllel viszontkeresetet indíthat. Vagyis a Pp. a jogviszony azonosságának követelményét fekteti le, és amennyiben az nem teljesül, akkor visszautasítási ok áll fenn a Pp. 206. § (1) bekezdés a) pontja értelmében.

A Pp. a jogviszony fogalmát nem definiálja. Ahogyan arra a Kúria az imént hivatkozott határozatában utalt, a jogviszony jelentéstartalmának meghatározása során annak van döntő jelentősége, hogy miből ered az érvényesített jog.²¹ Meglátásom szerint azáltal, hogy a TSZSZ tv. 8/A. § első fordulója rögzíti, miszerint ebben a speciális pertípusban a felperes az érvényesíteni kívánt jog alapjául a TSZSZ szakvéleményére hivatkozik, így a jogviszony keretei is korlátok közé kerülnek. Az tehát csak a vállalkozási szerződéses tartalomra szorul, így pedig úgy vélem az utólag megrendelt munkából eredő díjigény is már további jogviszonyból vezethető le.

Maga a jogalkotói szándék tiszta és egyértelmű: az eljárás gyorsítása érdekében teremtette meg a törvényhozó a TSZSZ szakvélemény alapján induló per speciális szabályait. Ugyanakkor álláspontom szerint szükség lenne a TSZSZ tv. 6. § (2) bekezdésének a módosítására. A normaszöveget pedig úgy kellene megfogalmazni, hogy az ne csupán a szerződés szerinti munkák kapcsán tegye lehetővé a szakértői szerv részére a vizsgálatot. Ezáltal a pótmunkaigény érvényesítésére is mód nyílna egyazon peres eljárásban a többi követeléssel együtt, és nem sérülne a TSZSZ tv. 8/A. §-a sem.

4. További eljárásjogi jellegű problémák a TSZSZ szakvéleménye kapcsán

A TSZSZ-es perek speciális szabályai kapcsán további eljárásjogi természetű kérdések is előkerülhetnek. Ezek többek között a keresetlevél benyújtásával, a fél jogállításával, valamint a keresethalmazat megengedhetőségével állnak összefüggésben.²² Szerepük – mint arra a

²¹ A Kúria Gfv.30.270/2022/10. számú határozata

²² Boda, 2025. szeptember 29. napján tartott előadás

tanulmányom elején már utaltam – abban áll, hogy általuk gyorsabb legyen az eljárás és mihamarabb születhessen döntés.

A TSZSZ tv. 8/C. § (2) bekezdése rögzíti, miszerint „a keresetlevelet a TSZSZ szakvéleményének kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani.” A 2024-es törvénymódosítás eredményeképp már azt is tartalmazza a TSZSZ tv., hogy „a határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye, és a pert az általános szabályok szerint kell lefolytatni.” Utal ugyanakkor e körben 8/E. § rendelkezéseire, amikor is úgy fogalmaz a törvényhely, hogy ebben az esetben is alkalmazni kell azt a szabályt, miszerint „a perben felmerülő szakkérdésben a TSZSZ szakvéleménye ugyanolyan bizonyítéknak minősül, mintha azt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő.”²³

E szabálynak kettős a célja. Amellett ugyanis, hogy sürgeti az eljárás megindítását, az is megfogalmazza a felperessel szemben, hogy a szakértői véleményt egyből szolgáltatassa. A 2024-es módosító törvény előtt nem volt egyértelmű, hogy az alaki szabályok megsértésének pontosan milyen következményei vannak. Nem volt tehát egyértelmű, milyen intézkedést kell tennie a bíróságnak akkor, amennyiben a felperes a 60 napos perindítási határidőt elmulasztotta, valamint nem csatolta a keresetleveléhez a TSZSZ szakvéleményét, illetve az annak kézbesítési időpontját igazoló okiratot – amit a TSZSZ tv. 8/C. §-ának (2)-(3) bekezdései elvárásként rögzítenek.

Foglalkozunk először az első problémakörrel, azaz a 60 napos perindítási határidő elmulasztásával! Kérdésként merült fel, hogy alkalmazható-e a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjában lefektetett szabály, miszerint a bíróság – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – vissza kell utasítsa a keresetlevelet abban az esetben, ha a felperes elmulasztotta a perindításra jogszabályban (ez esetben a TSZSZ tv. 8/C. § (2) bekezdésében) megállapított határidőt. A bírói gyakorlat a 2017. évi CXXX. törvény indokolására figyelemmel nem alkalmazta ezt a jogkövetkezményt.²⁴ Az Alaptörvény 28. cikke ugyanis kifejezetten tartalmazza, hogy a bíróságoknak a jogalkalmazás során – a jogszabályok értelmezéskor – a normaszöveg indokolására (is) tekintettel kell lenniük. Az imént említett indokolás azt rögzítette következményként a perindítási határidő és a csatolandó mellékletek rendelkezésre bocsátásának elmulasztása esetére, hogy a bíróság a perben nem alkalmazhatta a TSZSZ tv. speciális eljárásjogi szabályait.²⁵

²³ TSZSZ tv. 8/C. § (2) bekezdés

²⁴ Boda, 2025. szeptember 29. napján tartott előadás

²⁵ A 2017. évi CXXX. törvény 110. §-ához tartozó indokolása

A Kúria az egyik – még a régi Pp.²⁶ hatálya alatt született – döntésében kifejtette, hogy a TSZSZ-es perekben a keresetlevelet a kézbesítéstől számított 60 napon belül a szakvéleménnyel és az annak kézbesítését igazoló okirati bizonyítékkal együtt kell benyújtani. A kötelező mellékletek határidőben történő csatolásának elmulasztása önmagában az általános szabályok szerinti eljárásrend alkalmazásához vezet.²⁷ A jogalkalmazás a hatályos Pp. alatt is maradt a kialakult gyakorlat mellett, vagyis ebben az esetben nem alkalmazta a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjában rögzített szabályt.

A TSZSZ tv. 2024-es módosítása zárta le a kérdést azáltal, hogy a törvény 8/C. § (2) bekezdése kiegészült egy második mondattal. Ez akként szól, hogy *„a határidő elmulasztása esetén nincs helye igazolásnak, és a pert az általános szabályok szerint kell lefolytatni.”* Azaz a jogalkotó a kialakított bírói gyakorlatot kodifikálta – meglátásom szerint helyesen –, nem elvágva ezáltal a felet az eljárás megindításától és nem téve szükségessé számára egy másik per megindításához esetleg egy újabb szakvélemény beszerzését. Amennyiben elkésve nyújtják be a keresetlevelet, akkor sem veszik el a 8/C. § (2) bekezdés harmadik mondatára figyelemmel a gyorsítás lehetősége annyiban, hogy az általános szabályok szerinti perben a TSZSZ szakvéleménye a kirendelt szakértő véleményével egyenértékű lesz. A per elhúzódását eredményezheti ugyanakkor az, hogy a 8/A. § alkalmazására ilyenkor nem kerülhet sor.

A következő kérdéskör a mellékletek csatolásának elmulasztásához kapcsolódik. A 2024-es módosítást megelőzően nem volt egyértelmű, hogy a keresetlevelet ilyenkor vissza lehet-e utasítani. Tekintettel az előbbieken kifejtettekre – azaz a 2017. évi CXXX. törvény indokolására, illetve a Kúria gyakorlatára – a jogalkotó szándékával és a felsőbbírási gyakorlattal konform eljárás a keresetlevél befogadása és a per általános szabályok szerint történő lefolytatása volt. A problémát az okozta, hogy már a 2024-es módosítás előtt is kizárta a hiánypótlás lehetőségét a TSZSZ tv. 8/C. § (3) bekezdése a kötelező mellékletek csatolásának elmulasztása az esetére.

A vitás helyzetet az idézte elő, hogy a 2024-es módosítást megelőzően a TSZSZ tv. nem tartalmazott speciális jogkövetkezményt a hiányos keresetlevél esetére, a törvény mindössze a hiánypótlás kizártságát nevesítette. Szemben a fent említett kúriai gyakorlattal, kialakult olyan jogértelmezési irány is, miszerint a Pp. 176. § (2) bekezdés e) pontjában rögzített szabályt kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a keresetlevelet hiánypótlási felhívás kibocsátásának mellőzésével vissza kell utasítani.²⁸

²⁶ A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.)

²⁷ A Kúria Pfv.20.319/2018/7. számú határozata

²⁸ Boda, 2025. szeptember 29. napján tartott előadás

A kérdést ugyanakkor a jogalkotó a 2024-es törvénymódosítással – az előzőtől eltérő módon – rendezte. A TSZSZ tv. 8/C. § (3) bekezdése a következő mondattal egészült ki: *„Ezek (vagyis a kötelező mellékletek) csatolásának elmaradása esetén a bíróság a keresetlevelet – hiánypótlási felhívás kiadása nélkül – visszautasítja.”* A jogalkotó azzal indokolta a szigorúbb következmény előírását, hogy a TSZSZ tv. legfőbb célja – azaz az eljárások gyorsítása – elenyészne, ha a pert az általános szabályok szerint kellene lefolytatni. Amennyiben viszont a fél a keresetlevelét a Pp. 178. § (1) bekezdésével összhangban újfent előterjeszti, úgy a TSZSZ tv.-ben rögzített előnyök nem vesznek el. Úgy gondolom, hogy a jogalkotó megfelelően tisztázta a „kétséges” helyzetet, és a Pp. 178. § (1) bekezdésének alkalmazása megfelelő áthidaló megoldást tud jelenteni, és a TSZSZ tv. gyorsító szabályai sem elenyésznek el.

A keresetlevél benyújtásával kapcsolatban további kérdések is megfogalmazhatóak a TSZSZ tv. 8/A. §-ára és a Pp. 173. §-ára tekintettel. Ezek szintén gyorsító jellegű szabályok, hiszen a felek igényérvényesítési lehetőségének a lehatárolásával kívánják a jogvitát keretek között tartani, annak az „elburjánzását” megakadályozni.

Már a viszontkereset kapcsán is vizsgáltam azt, hogy pontosan mely igények érvényesíthetők a TSZSZ szakvéleményére alapított perben, de indokolt ezt megtenni a kereset kapcsán is. Ezt a kérdést is végül a 2024-es törvénymódosítás rendezte.

A módosítást megelőzően az a felsőbb bírósági gyakorlat alakult ki (ezt alátámasztó döntés pl. a Fővárosi Ítéltábla 10.Gpkf.43.509/2021/2. számú határozata, illetve a BDT2022. 4461. számú döntés is), ami megengedte az olyan igények érvényesítését is, amelyekre a TSZSZ szakértői véleménye nem tért ki, ha a kereset egésze megfelelt a Pp. 173. §-ában foglalt szabálynak. E gyakorlat szerint tehát elő lehetett terjeszteni mondjuk olyan keresethalmazatot, amelyben a felperes a szerződés teljesítéséért járó vállalkozói díj iránti igényét és pótmunka iránti igényét is érvényesítette, és nem volt helye a keresetlevél visszautasításának a Pp. 176. § (2) bekezdés c) pontja alapján (vagy pedig ezt követően az eljárás megszüntetésének a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel).²⁹

A 2024-es törvénymódosítás óta a TSZSZ tv. 8/A. § a következőképpen rendelkezik: – a TSZSZ-es perekben – a felperes az érvényesíteni kívánt jog alapjául a TSZSZ szakvéleményére hivatkozik. Ez a szabály azzal a mondattal egészült ki: *„Az ilyen perben kizárólag olyan követelés érvényesíthető, amelyre a TSZSZ szakvéleménye kiterjed.”* A hivatkozott törvényi rendelkezés tehát két dolgot rögzít. Egyrészt azt, hogy a jogállítás alapja a TSZSZ szakvéleménye, másrészt pedig azt, hogy csak a szakértő

²⁹ Boda, 2025. szeptember 29. napján tartott előadás

véleményével – aminek a tartalmát a TSZSZ tv. 6. § (2) bekezdése határolja be – vizsgált igényt lehet ebbe a típusú perbe bevinni.

A 2024-es törvénymódosítás indokolása értelmében azért tekinthető szükségszerűnek a felperes igényérvényesítésének efféle korlátozása, mert így nyer értelmet a TSZSZ tv. megalkotása is. Amennyiben ugyanis olyan kérdéseket is kellene a per során vizsgálni, amelyekben nem áll a bíróság rendelkezésére szakvélemény, úgy elveszne az a „gyorsítópálya”, miszerint – már a keresetlevél benyújtásakor is – van olyan szakértői vélemény, amely valamennyi vitás kérdést érint és amelyre adott esetben a bíróság az ítéleti döntését is alapítani tudja. Ellenkező esetben mindenféleképpen ki kellene rendelni szakértőt a további igény megalapozottságának vizsgálatához, ezáltal pedig értelmét veszítené a TSZSZ megelőző eljárása.³⁰

Meglátásom szerint a jogalkotó helyesen járt el a szigorító törvénymódosítással, illetve következetes volt, mikor (ésszerűen) korlátok közé vonta az igényérvényesítésnek a lehetőségét. Úgy gondolom, hogy a korábbi jogalkalmazói gyakorlat nem volt tekintettel a TSZSZ tv. 8/A. § első mondatára, amely szerint az ilyen típusú perekben a jogállítás a TSZSZ szakvéleményére alapul (ezáltal pedig a kereset is arra alapítható).

Mindezekből a következő – összegző jellegű – megállapításokat lehet levonni. Amennyiben egy TSZSZ-es perben a bíró tiltott keresethalmazatot észlel, akkor a 2024-es törvénymódosítás alapján az a helyes eljárás, ha – a Pp. 176. § (2) bekezdés c) pontja értelmében – hiánypótlásra hívja fel a felet. Az igény érvényesítése pedig csupán abban az esetben juthat el a perfelvételi szakba, ha a felperes mellőzi keresetéből a TSZSZ szakvéleményével nem érintett követelés kapcsán megfogalmazott kereseti kérelmét. Amennyiben a bíró csak később – már a per folyamán – észleli a tiltott keresethalmazatot, úgy fel kell hívnia a fél figyelmét erre, és ha ezután nincs keresetváltoztatás, akkor meg kell szüntetnie a peres eljárást.

5. Az elkészült szakvéleménnyel kapcsolatban felmerülő problémák. Az aggályosság vizsgálata és a szakértői vélemény kiegészítése

A TSZSZ tv. a szakértői véleménnyel kapcsolatban számos helyen tartalmaz speciális rendelkezéseket. A törvény 6-8. §-ai annak a kiegészítésével függenek össze, amelyek közül előljáróban a 6. § (2) bekezdését emelném ki. E jogszabályhely ugyanis – ahogy arra már korábban utaltam – kereteket szab a TSZSZ számára annyiban, hogy behatárolja az általa vizsgálható

³⁰ A 2024-es törvénymódosítás indokolása

kérdések körét. Szükséges megemlíteni még a TSZSZ tv. 8/E. §-át is, amely szerint ezekben a speciális perekben a TSZSZ szakvéleménye ugyanolyan bizonyítéknak minősül, mintha azt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő. Összhangban a törvény szövegével, a Fővárosi Ítéltábla is rögzítette egyik határozata³¹ elvi tartalmában ezt a megállapítást, illetőleg azt is kiemelte, miszerint nincs annak akadálya, hogy a fél a különböző szakkérdésekre nézve különböző típusú szakértői bizonyítást indítványozzon.

A TSZSZ tv. 1. § (7) bekezdése és a 8/B. §-a értelmében a Szaktv. és a Pp. rendelkezései ebben a pertípusban háttérszabályként funkcionálnak. Ebből levonható az a következtetés, miszerint a Pp. 316. § (1) és (3) bekezdéseiben, valamint a 317. §-ban foglaltak is alkalmazandóak.

Ezzel összhangban a Kúria a Gfv.30.297/2024/5. számú döntésében a következőket rögzítette: *„a Pp. 369. § (4) bekezdésének, illetve a 317. § (1) bekezdés d) pontjának együttes helyes értelmezése szerint a másodfokú bíróságnak tájékoztatást kell adnia a felek részére arról, ha a kirendelt szakértő szakvéleményét az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően aggályosnak tartja, és lehetővé kell tennie azt is, hogy a felek e körben a szükséges nyilatkozataikat megtehessék.”*³² A bíróságnak a TSZSZ szakvélemények aggályosságát is észlelnie kell tehát, és annak fennálltakor speciális anyagi pervezetési kötelezettsége van. Amennyiben ennek nem tesz eleget és elmulasztja tájékoztatni a felet az aggályosság tényéről, úgy az az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárás szabálysértésnek minősül. Azt is szükségesnek tartom rögzíteni ugyanakkor, hogy – a Pp. 313. § (2) bekezdése értelmében – a feleknek kell indítványozniuk az aggályosság kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítás megadását, a bíróság ilyenkor sem intézkedhet hivatalból.

Amennyiben nem indítványozza a fél a szükséges felvilágosítás megadását, vagy pedig azt követően is aggályos marad a szakértői vélemény, úgy a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe a Pp. 316. § (3) bekezdése alapján a TSZSZ szakvéleménye sem. A bizonyító fél a bizonyítatlanság következményeit csupán akként tudja elhárítani, ha indítványozza új szakértő kirendelését (Pp. 315. § (1) bekezdés). Fontos ugyanakkor azt is megemlíteni, hogy a bíróság csak a fél kérelmére rendelhet ki új szakértőt, annak elmaradása esetén pedig viselnie kell a

³¹ A Fővárosi Ítéltábla Gf.40.029/2025/8. számú határozata

³² A Kúria Gfv.30.297/2024/5. számú határozata

bizonyítás sikertelenségének következményét³³ (ld. például a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.229/2019/7. számú döntését).³⁴

A kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos, ha:

- a) **hiányos**, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit,
- b) **homályos**,
- c) önmagával, illetve a perbeli adatokkal **ellentétes**, vagy
- d) egyébként a **helyességéhez nyomatékos kétség fér**.³⁵

A hiányosság kapcsán pusztán arra hívom fel a figyelmet, hogy a szakvéleménynek a Szaktv. 47. §-ában³⁶ és a TSZSZ tv. 6. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek egyaránt meg kell felelnie. A d) pontban foglalt aggályossági ok kapcsán pedig szeretnék utalni egyrészt a Fővárosi Ítéltábla Gf.40.333/2022/4. számú határozatára. Eszerint a TSZSZ által készített szakvélemény aggályos és bizonyítékként nem vehető figyelembe, ha a megalkotásának eljárása, illetve az alkalmazott módszer miatt annak a helyességéhez nyomatékos kétség fér.³⁷ A TSZSZ ügyrendje is fogalmaz meg szabályokat a TSZSZ működésére. Ezzel kapcsolatban azonban fontos megemlíteni, hogy önmagában a TSZSZ ügyrendjébe ütközés nem meríti ki a Pp. 316. § (1) bekezdésében rögzített – vagyis a szakértői vélemény aggályosságát megalapozó – jogszabályi feltételeket.³⁸

A Szaktv. 47. § (6) bekezdése rögzíti azt a főszabályt, miszerint a szakértő nem foglalhat állást jogkérdésben. A 3.Pf.21.029/2019/5. számú határozatában a Fővárosi Ítéltábla ugyancsak foglalkozott az aggályosság kérdésével (a Pp. 316. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt ok mentén). Ebben az ügyben a TSZSZ a szakvéleményében abban a kérdésben is állást foglalt, hogy a felperes által elvégzett munkák pótmunkának tekinthetőek-e, vagy sem. A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a TSZSZ – a törvény 6. § (2) bekezdésében foglalt kereteken túlterjeszkedve – jogkérdésben is véleményt adott, így a szakvélemény aggályos. Érdekes, hogy van olyan határozat is (így pl. a Gf.40.185/2018/5. számú döntés), amelyben a Fővárosi Ítéltábla annak ellenére figyelembe vette és nem tekintette a szakvéleményt aggályosnak, hogy a szerv a pótmunka kérdésében is állást foglalt benne.³⁹ Meglátásom szerint a helyes gyakorlat az előbbi. Azaz, ha a szakértő nem mellőzi ezen megállapításait a

³³ Pp. 265. § (1) bekezdés

³⁴ Barta, 2021, 36.

³⁵ Pp. 316. § (1) bekezdés

³⁶ Völcssey 2025. 1004.

³⁷ A Fővárosi Ítéltábla Gf.40.333/2022/4. számú határozata

³⁸ A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.172/2023/10. számú határozata

³⁹ Barta, 2021, 37.

szakvélemény kiegészítése során, úgy az egyáltalán nem vehető figyelembe a perben bizonyítékként (vö. Pp. 316. § (3) bekezdés).

A szakvélemény kiegészítésére tehát a Pp. 313. § és 314. §-a alapján lehetőség nyílik, ezzel kapcsolatban a TSZSZ tv. 8/E. § (2) bekezdése azt rögzíti, hogy bíróság a szakértői tanács elnökét és tagjait megidézheti. Problémás ugyanakkor, hogy a TSZSZ ügyrendjéből az következik, miszerint a kiegészítést elsősorban a szakértői tanács elnökének, vagy tagjainak kell megtennie, míg a TSZSZ tv. 4. § (2) bekezdéséből az olvasható ki, hogy a háromtagú tanácsnak kell eljárnia.⁴⁰ A helyzet igényelné a probléma feloldását a jogalkotó részéről.

6. Összegzés és záró gondolatok

Munkámban a szakértői bizonyítás igen sajátos területével, a TSZSZ szakvéleményére alapított perekkel foglalkoztam. A témaválasztásom oka kettős volt. Vizsgáltam egyrészt, hogy ténylegesen képes-e a TSZSZ tv. szabályrendszere az építésügyi jogviták gyorsítására. Emellett arra is figyelemmel voltam, hogy sérülnek-e a garanciális szabályok ezen gyorsító szándék „oltárán”.

Meglátásom szerint az eljárások gyorsítása részben valósul meg. Üdvözlendő jogalkotói célkitűzés volt, hogy a perbírósághoz már szakvéleménnyel együtt érkezzen be a keresetlevél, ezáltal rövidebbé téve az érdemi tárgyalási szakot. Ugyanakkor két észrevételem van a szabályozásról. Az egyik a TSZSZ tv. 6. § (2) bekezdésével kapcsolatos. E normaszöveg – mint arra már utaltam – keretek közé vonja a TSZSZ által vizsgálható kérdések körét. Amennyiben a felperes mondjuk a pótmunka iránti igényét is érvényesíteni szeretné egy keresethalmazatban, úgy arra a TSZSZ-es perben nem nyílik módja, hiszen a szakvélemény annak vizsgálatára nem térhet ki. Két választása marad tehát. Az egyik, további per indítása, a másik pedig az általános szabályok szerinti eljárás. Az első esetben a félnek a további perindítással extra költsége keletkezik és a pótmunka iránti igénye adott esetben csak hosszadalmasabb szakértői bizonyítás után dőlhet el. A második esetben pedig elveszik a TSZSZ tv. valamennyi gyorsító hatása. Álláspontom szerint érdemes lenne tehát a 6. § (2) bekezdésében foglalt kérdéskörök bővítése.

A másik megjegyzésem pedig a TSZSZ eljárásával kapcsolatos. Itt csupán utalnék arra a korábban kifejtett véleményemre, miszerint célszerű lenne a jelenlegi szabályozást akként megváltoztatni, hogy a jogalkotó a

⁴⁰ Boda, 2025. szeptember 29. napján tartott előadás

TSZSZ eljárásában is teremtsen meg a kontradiktórius jelleget, és biztosítsa az ellenérdekű félnek is azt a lehetőséget, hogy előadhassa álláspontját. Ezáltal talán olyan szakvélemények kerülnének a bíróságok elé, amelyek kapcsán kevesebbszer lenne szükség a kiegészítésre.

Felhasznált irodalom

Barta Judit: A Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapított per és a szakvéleményekkel kapcsolatos gyakorlati kérdések. *Acta Juridica et Politica (FORVM)*, 2021/3. szám

Barta Judit – Rácz Balázs: A kivitelezési szerződések körében felmerülő pótmunka és többletmunka egyes jogkérdései, különösen tekintettel a TSZSZ szakvéleményre. *Miskolci Jogi Szemle*, 2021/1., 16. évf. 1/2. szám. DOI: <https://doi.org/10.32980/MJSz.2021.1.950>

Bartal Géza: XXI. Fejezet – Szakértők. In: Petrik Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II. – új Pp. – Kommentár a gyakorlat számára*. HVG-ORAC, Budapest, 2023.

Boda János Péter: A TSZSZ perek időszerű kérdései a törvényszéki elsőfokú peres eljárások tükrében (Elhangzott a Fővárosi Törvényszék 2025. szeptember 29. napján tartott, *A Teljesítésigazolási Szakértői Szerv szakvéleményére alapított perek aktuális kérdései* c. oktatásán.)

Molnár Tamás: A polgári perrendtartás újragondolt alapelvei – elvárások és tapasztalatok. *Debreceni Jogi Műhely*, 2020/3-4. szám. DOI: <https://doi.org/10.24169/DJM/2020/3-4/10>

Nyilas Anna: A bizonyítási eljárás optimalizálása a polgári perben. *JURA*, 2016/2. szám

Völcsey Balázs: Szakértők. In: Völcsey Balázs (szerk.): *Kompakt kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez*. Wolters Kluwer, Budapest, 2025.